

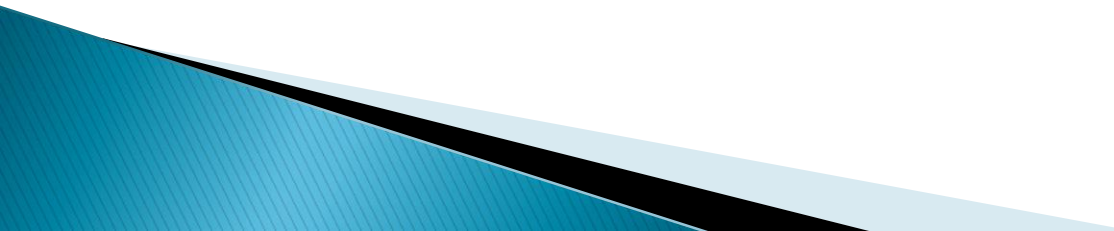
Lesz-e eredménye az engedély nélkül fúrt kutakra vonatkozó moratóriumnak?

**Almássy Endre XXIV. konferencia a felszín alatti vizekről
(Siófok, 2017. március hó 28-29.)**

**Rózsa Attila, Szongoth Gábor
(Magyar Vízkútőrók Egyesülete)**

Az előadás vázlata

1. Jogszabályi előírás;
 2. Jogszabályi pontatlanságok;
 3. Jogszabály magyarázat;
 4. Felmerült kérdések;
 5. Javaslat;
 6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata.
-

1. Jogszabályi előírás

1/1

„A vízgazdálkodásról” szóló 1995. LVII. törvény tavalyi módosítása szerint (Vgtv. 29.§ (7) bekezdés)

- *„Mentesül a vízgazdálkodási bírság fizetése alól az a létesítő, aki a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2016. évi XLI. törvény hatálybalépését megelőzően (2016. június hó 4. előtt) vízjogi engedély nélkül létesített vízkivételt biztosító vízilétesítményt, ha annak vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárását 2018. december 31-ig kérelmezi, és az engedély megadásának feltételei fennállnak.”*

1. Jogszabályi előírás

1/2

Gesztus az állam részéről, de nem tudni, mi a jogalkotó **szándéka** vele:

- alapos fölméréssel **megbízható** (műszaki, vízminőségi, víztermelési) **adatbázis** létrehozása és az ennek során hibásnak ítélt kutak szakszerű fölszámolása, s ennek eredményeként a felszín alatti vizek sérülékenységeinek csökkentése, esetleg minőségének javítása?
- kevésbé alapos fölméréssel egy **formális adatbázis** létrehozása, amely csupán e kutak egyszerű számbavételét szolgálja, kiindulópontot jelentve az e kutakkal kapcsolatos későbbi feladatok súlyának megítéléséhez?

1. Jogszabályi előírás

1/3

Amennyiben „A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről” szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet tartalmi követelményeit vesszük alapul, akkor az első célt kell komolyan vegyük (alapos fölmérés, megbízható adatbázis).

A törvény idézett módosítása várhatóan egy lassan beinduló, eddig nem látott **kérelem áradatot** (sok-sok ezer kérelem) zúdíthat az engedélyező hatóságokra (települési jegyzők, illetve katasztrófavédelmi igazgatóságok), akik ezt a jelenlegi létszámukkal, ügykezelési gyakorlatukkal (több szakhatóság bevonása, hiánypótlások sokasága) képtelenek lesznek megoldani. Ez könnyen leállíthatja a föllendülő folyamatot.

1. Jogszabályi előírás

1/4

Ha viszont valamiféle – az eddigi engedélyezések során ismeretlen – engedékenységi és elnézés/kivételezés kerül be a hatósági eljárási rendbe, akkor az így kialakuló adatbázis súlytalanná, megalapozatlanná, maga a munka pedig értelmetlenné válik.

Fontos lenne tehát megtalálni azt a középutat, amivel mind a jogalkotó, mind a hatóságok jól járnak, és még az eljárást önként kezdeményező állampolgárok (végül talán még a felszín alatti vizek) is. Ezért látjuk szükségesnek egy olyan **tervezési, eljárási segédlet** kidolgozását, ami a fennmaradási engedélyezési tervek egységes szempontok szerinti készítését, kezelését és aztán a hatósági engedélyezési eljárás hatékony lefolytatását lehetővé teszi.

2. Jogszabályi pontatlanságok

2/1

A „**létesítő**” bírság alóli mentességéről szól a törvény, aki kutat „létesített”, azonban ki a létesítő:

- az építtető, akinek építették a kutat, aki majd az engedélyes lesz?
- a kútfúró, aki ténylegesen létesítette/építette/kivitelezte a kutat?

A jogalkotó nyilván az előbbire gondol, de akkor egyértelműen kellene fogalmazni (pl. az építésügyi hatósági eljárás szereplői: építtető és építő/kivitelező).

(Itt fölmerül az első kérdés: mi történik azzal a kútfúróval, akinek az eljárás során kiderül a neve, és ez még esetleg ismétlődik is?)

2. Jogszabályi pontatlanságok

2/2

A jogszabály **„vízkivételt biztosító vízilétesítményről”** beszél. De vajon a kúton túlmenően ide számítódik-e a rátelepített kútfej akna vagy kútház, a kútfej szerelvény sor, a hidrofor tartály vagy más víztároló műtárgy, egy fertőtlenítő készülék (pl. UV lámpa) vagy egy komplett vízkezelő berendezés (pl. vas-, mangántalanító), a bekötő vezeték vagy az elosztó hálózat? Ugyanis kutak magányosan önmagukban ritkán létesülnek.

A kútra nincs bírság, a többire igen?

2. Jogszabályi pontatlanságok

2/3

A „létesítő” csak a bírság alól mentesül, az állapotfölmérési, tervezési, engedélyezési eljárási **költségek és díjak** alól természetesen nem. Ez pedig a vizsgálati és tervtartalmi követelmények függvényében sok százezer, de akár egy millió forintba is rúghat. Ennek hallatán az engedélyezési kedv lelohad.

És a lényeg, hogy csak az a kút kaphat engedélyt, ahol „**az engedély megadásának feltételei fennállnak**”. És tisztában kell lenni vele, hogy a gyakorlatban ezen engedélyezetlen kutak között ebből van a legkevesebb. Arányait tekintve 5 %-ot mondanánk. Ennek a feltételnek a hallatán az engedélyezési kedv teljesen megszűnhet, különösen akkor, ha a kérelmezők megtudják, hogy ezeket a szabálytalan kutakat szakszerűen el is kell tömedékelni.

3. Jogszabály magyarázat

3/1

*„**Tájékoztató** a 2016. június 4. napját megelőzően engedély nélkül létesített vízkivételt biztosító vízilétesítmények vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárásáról” (BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, 2016. augusztus)*

- Ki a kérelmező?
- Mi legyen a kérelemben?
- Mennyi a fizetendő igazgatási szolgáltatási díj?
- Kik a közreműködő szakhatóságok?
- Mit kell tenni, ha a fennmaradási engedély nem adható ki?

4. Felmerült kérdések – első kérdés

4/1

Honnan tudja az érintett állampolgár, hogy neki a saját háza melletti, konyhakerti kútjával melyik hatósághoz kell fordulnia, ugyanis olyan adatbázis vagy térkép, amely alapján eldönthető lenne egy helyszínről, hogy ott a felszín alatt milyen mélységben húzódik a **talajvíztartó réteg** fekszik, magyarán a jegyzői engedélyezés hatásköre, nem létezik.

A **talajvíz(bázis)** meghatározása „A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről” szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szerint:

„olyan vízbázis, melyben az igénybe vett vagy arra előirányzott vízkészlet a törmelékes felszínközeli képződmények telített zónájában helyezkedik el, vagy az első vízzáró vagy féligáteresztő réteg mélységéig, vagy nem mélyebben, mint 50 méter”.

4. Felmerült kérdések – első kérdés

4/2

A **talajvíz** definíciója „A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról” szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet szerint:

„a laza törmelékes, üledékes felszínközeli képződmények telített zónájában az első vízzáró vagy féligáteresztő réteg mélységéig, legfeljebb a vízgyűjtő gazdálkodási tervben meghatározott sekély porózus, vagy sekély hegyvidéki víztest alsó határáig elhelyezkedő felszín alatti víz”.

A VGT-ben a sekély hegyvidéki és sekély porózus víztestek alsó határa az első vízrekesztő rétegtető szintjén, legfeljebb a **talajvízszint alatti 30 méter mélységben** került meghúzásra. A köztudatban ezzel szemben a felszín alatti 30 méter él!

4. Felmerült kérdések – első kérdés

4/3

Összefoglalva, a **talajvíz** meghatározása még a szakmai berkekben sem egyértelmű (pl. lehet-e zárt tükrű a talajvíz, mi van ha az első víztartót egy agyaglencse helyileg kettéválasztja stb.).

A gyakorlatban úgy lehetne ezt megfoghatóvá tenni, hogy ez az **ásott kutak mélységtartománya**. (És itt leszünk bajban, mert a régi ásott kutakat fölváltó fúrt kutak a kitűnő vízádó képességű kavicssteraszok kivételével szinte kivétel nélkül mélyebbre szűrőzöttek, hozzáteszem: engedély nélkül vagy legfeljebb jegyzői engedéllyel.)

Szükség lenne a **településrendezési/építési szabályozási tervekben** a szokásos térképlapokon föltüntetni nemcsak a felszín fölötti építési előírásokat, hanem az ott fúrható, jegyzői engedélyezésű kutak talpmélységét is (VÍZIG-ek közreműködése kell).

4. Felmerült kérdések – második kérdés

4/4

Milyen **kútvizsgálati mérések** elvégzése szükséges a kutak, ezen belül a lakossági kutak esetében, milyen **eszközök** használhatók ehhez, milyen **jogosultságok** kellenek ezen mérések elvégzéséhez?

„A felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről” szóló 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet 1. mellékletét képező táblázat szerint a vizsgálatok köre a **30 méternél mélyebb kutak** esetében (akár vízföldtani napló köteles, akár nem) egyértelmű:

- gyűrűstér vizsgálat
- csőátmérő mérés
- szűrőhely ellenőrzés
- (természetes gamma mérés)
- hidrodinamikai mérések
- víz-, gázvizsgálat.

4. Felmerült kérdések – második kérdés

4/5

A **jegyzői engedélyezésű kutak** esetében sem mélyfúrás geofizikai, sem befejező kútvizsgálati mérések elvégzése nem kötelező, ahogy az említett jogszabály táblázata a **30 méternél (?) sekélyebb kutakra** nem vonatkozik.

Milyen mérésekre lenne szükség itt a kútszerkezet és kútállapot megfelelő fölmérésére?

Véleményünk szerint az alábbiak lennének szükségesek:

- talpmélység mérés
- természetes gamma szelvényezés
- kútkamerás vizsgálat
- hidrodinamikai mérések (1-2 lépcső)
- vízvizsgálat
- ~~gázvizsgálat.~~

4. Felmerült kérdések – második kérdés

4/6

Ki végezheti itt a mérést?

A jegyzői engedélyezésű kutak üzemeltetési engedélyének megkéréséhez „*A felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről*” szóló 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet 3. mellékleteként szereplő adatlapot kell kitölteni, amit a vízkútfúró jogosultsággal rendelkező kivitelező és a tulajdonos írnak alá.

Utólagos engedélyezéskor azonban nincs kivitelező. Elég ha aláírja a tulajdonos? Szerintünk nem. Azt vagy egy tervezői jogosultsággal rendelkező mérnöknek, vagy egy vízkútfúró jogosultsággal rendelkező kivitelezőnek kell aláírnia, teljes felelősséggel.

Az adatlap mellé helyszínrajzokat, tulajdoni lapot és a vizsgálati eredményeket is csatolni kell.

4. Felmerült kérdések – harmadik kérdés

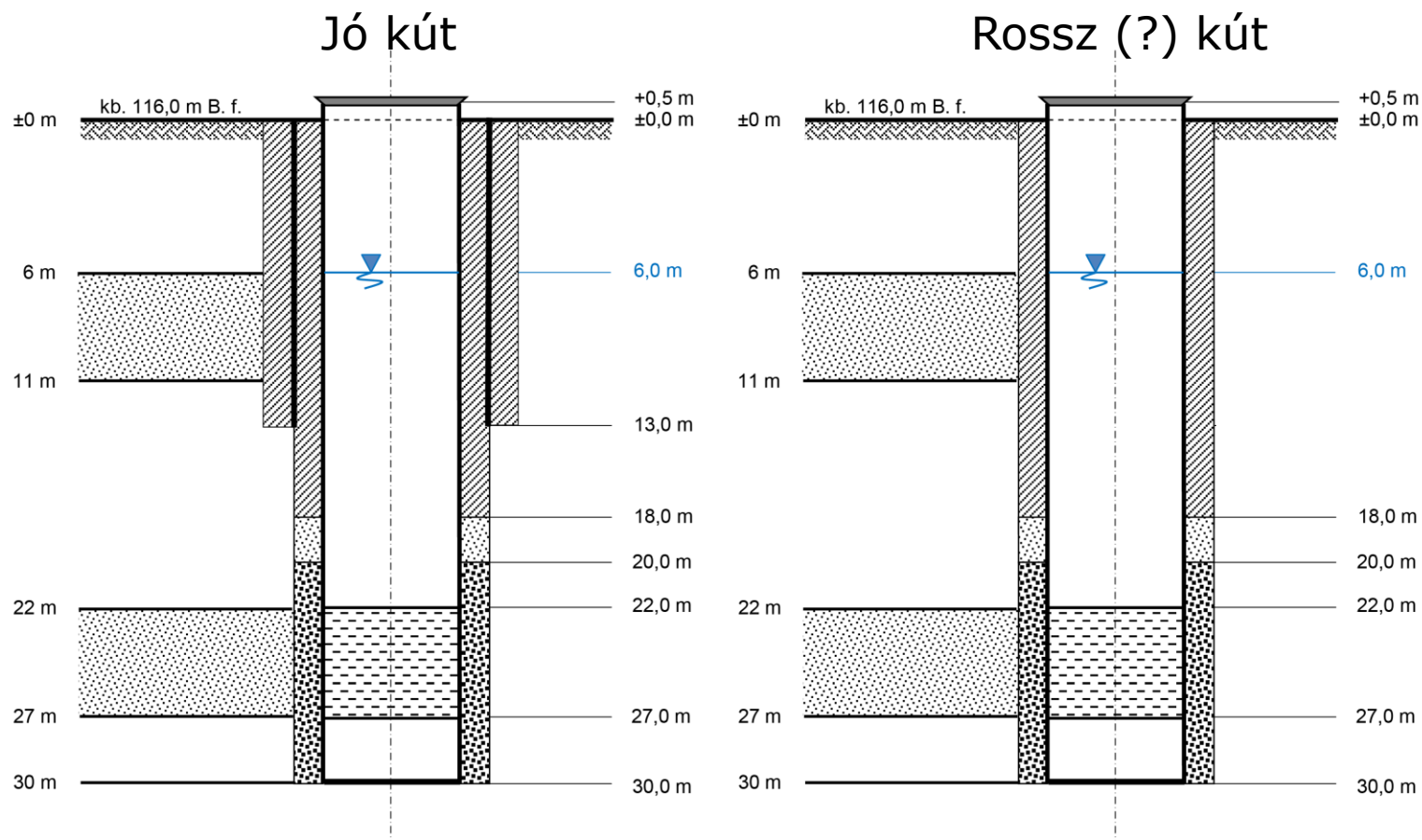
4/7

Mi történik azokkal a kutakkal, amikről a kútvizsgálat vagy a vízföldtani napló készítése során kiderül, hogy **rossz műszaki állapotúak**, vagy nem szabvány szerinti műszaki szerkezetűek? A dokumentálást követően a megkezdett vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárás átfordul megszüntetési eljárásba?

Ne áltassuk magunkat, az engedélyezetlen kutak többsége ilyen. Hol húzzuk meg akkor a határt?

4. Felmerült kérdések – harmadik kérdés

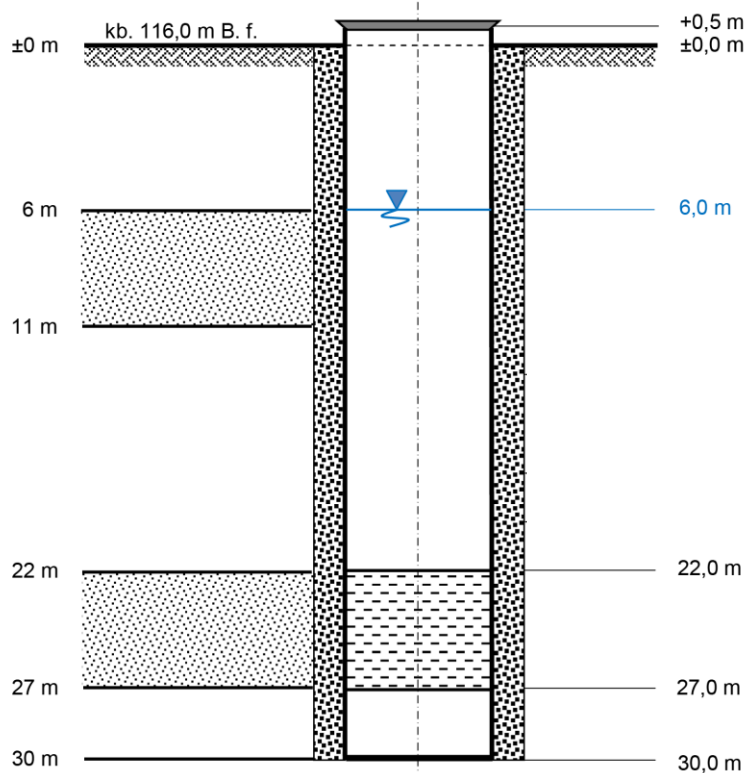
4/8

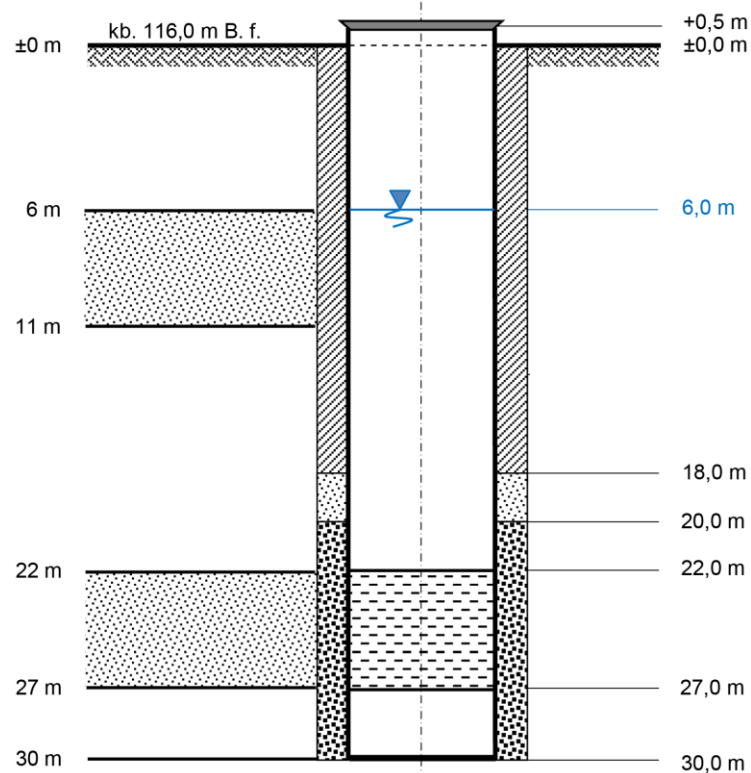
4. Felmerült kérdések – harmadik kérdés

4/9

Még rosszabb kút

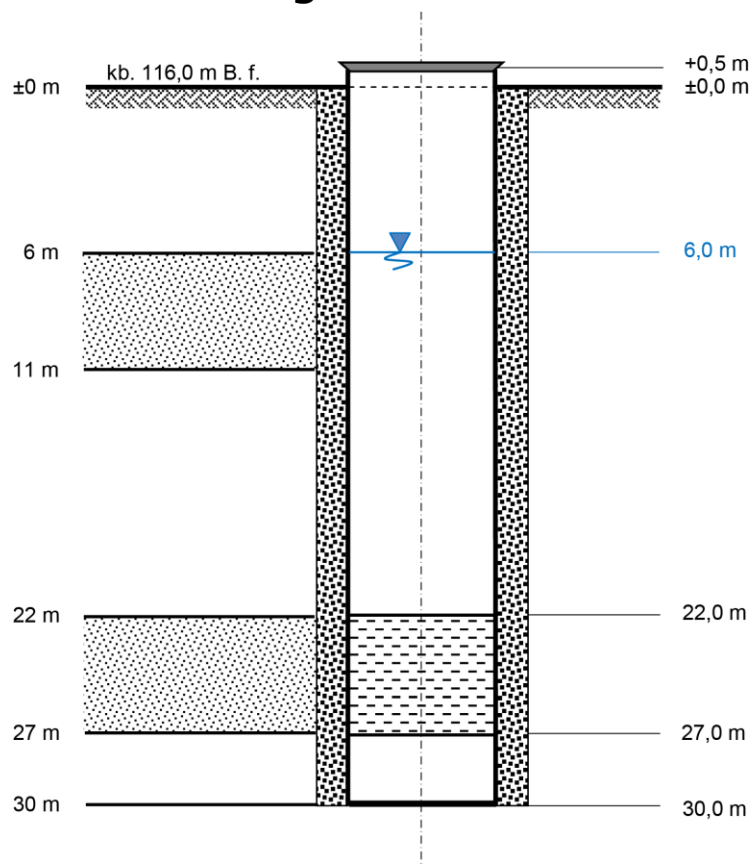
Rossz (?) kút

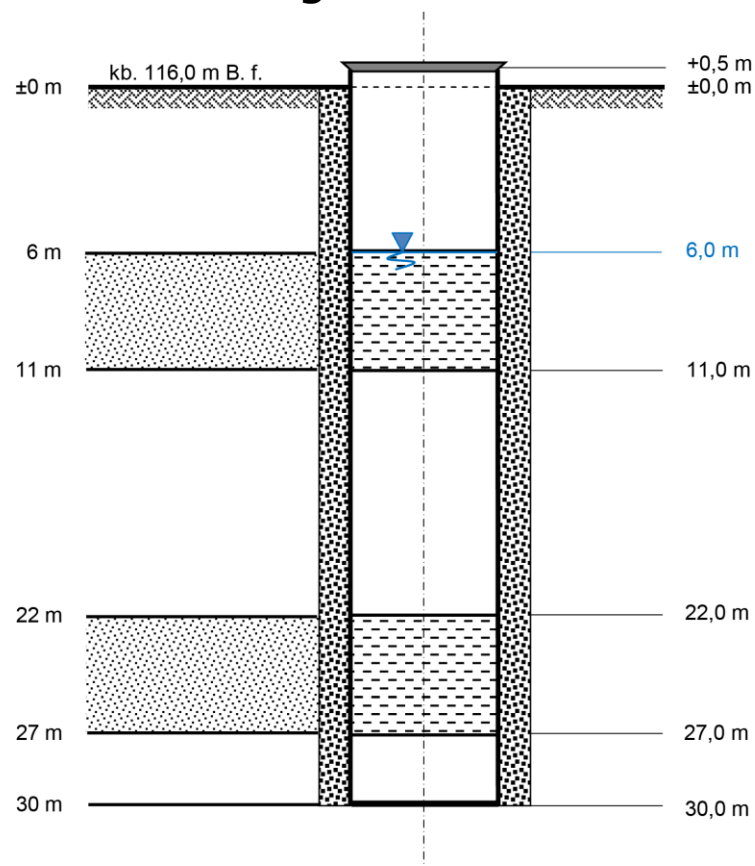
4. Felmerült kérdések – harmadik kérdés

4/10

Még rosszabb kút

Legrosszabb kút

4. Felmerült kérdések – harmadik kérdés

4/11

4. Felmerült kérdések – negyedik kérdés

4/12

Mi történik azokkal a kutakkal, amelyek **rossz mennyiségi állapotú víztesteken** helyezkednek el, ott, ahol új kút az eddigi engedélyezési gyakorlat szerint nem is kaphatna vízjogi létesítési engedélyt?

5. Javaslat

5/1

Szükségesnek látjuk egy olyan **tervezési, eljárási segédlet** kidolgozását, ami a fennmaradási engedélyezési tervek egységes szempontok szerinti készítését, kezelését és aztán a hatósági engedélyezési eljárás hatékony lefolytatását lehetővé teszi.

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/1

1. Tervezési típusesetek meghatározása, indoklás

- Jegyzői engedélyezésű
 - talajvizes és parti szűrésű vízádóra telepített ásott kutak
 - talajvizes és parti szűrésű vízádóra telepített fúrt kutak
- Katasztrófavédelmi vízügyi hatósági engedélyezésű kutak
 - talajvizes és parti szűrésű vízádóra telepített kutak (ásott és fúrt)
 - réteg-, karszt/hasadékvizes vízádóra telepített fúrt kutak, beleértve a hidegvizes és a termálkutakat is

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/2

2. A katasztrófavédelmi vízügyi hatósági engedélyezési típusesetek vízkitermelési szempontú kategorizálása

- I. változatban, a *Vgt.* és a 43/1999. (XII. 25.) *KHVM rendelet* szerint
 - 500 m³/év alatti vízfogyasztás: mikrofogyasztó
 - 500-9125 m³/év közötti vízfogyasztás: kisfogyasztó
 - 9125 m³/év fölötti vízfogyasztás: nagyfogyasztó
- II. változatban, a 101/2007. (XII. 23.) *KvVM rendelet* szerint
 - vízföldtani napló köteles kutak
 - nem vízföldtani napló köteles kutak
- III. változatban, a 123/1997. (VII. 8.) *Korm. rendelet* szerint
 - vízbázisvédelmi védőterületen lévő kutak
 - vízbázisvédelmi védőterületen kívül lévő kutak

(A jegyzői engedélyezésű kutak esetében ilyen kategorizálásra nincs szükség.)

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/3

- 3. A kutak állapotának jellemzéséhez — a fennmaradási engedélyezési dokumentáció összeállításához — szükséges mérések és vizsgálatok, az azokhoz használható eszközök, valamint az abban szerepet vállaló cégek és szakemberek jogosultságának meghatározása**

Az *1. és 2. pont* alatti típusesetek és mennyiségi kategóriák szerint szükséges a vizsgálati körök meghatározása. Itt kell meghatározni — kúttípustól függően — azon helyszíni műszeres mérések körét, a szükséges végzettséget és az alkalmazott műszerek típusát, pontosságát, amelyek alapján elegendő megbízható információ áll majd rendelkezésre annak megítéléséhez, hogy az adott vízilétesítmény kialakítása szakszerű. Az előírt vízminőség vizsgálatokat illetően például rögzíteni kell, hogy ki veheti le a vízmintát, s azt milyen laboratóriumban, milyen komponensekre kell megvizsgáltatni. Hasonlóképpen kell eljárni a többi mérést illetően is.

Összességében törekedni kell a táblázatos kimunkálásra, amihez magyarázó szövegeket célszerű fűzni.

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/4

4. A vízjogi fennmaradási engedélyezési tervdokumentáció tartalma

Az 1. és 2. pont alatti típusesetek és mennyiségi kategóriák szerint szükséges a tervtartalmi és formai követelmények meghatározása. A jegyzői engedélyezésű kutak és a mikrofogasztók esetében egy kitöltendő adatlap mintájának az elkészítése szükséges, a többi esetben a benyújtandó tervdokumentáció műszaki leírása tartalomjegyzékének kidolgozása és a becsatolandó rajzi, szöveges és képi mellékletek körének meghatározása szükséges.

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/5

- 5. A feltárt kútállapot, illetve egyéb szempontok (pl. védőtávolságok szerinti elhelyezkedése, vízfogyasztás mértéke, vízbázisvédelmi védőterület érintettsége, környezetre gyakorolt hatás vizsgálata, szabad vízkészlet rendelkezésre állása stb.) alapján javasolható-e a kérdéses kút fennmaradási engedélyezése?**

A kút állapotának és a környezeti tényezőknek az együttes értékelése alapján lehet erre választ adni. Amennyiben az elvégzett állapotértékelés alapján nemleges a válasz, a megszüntetés módjára is javaslatot kell tenni, illetve amennyiben átalakítással a fennmaradás engedélyezhetővé válik, akkor az ahhoz szükséges beavatkozásokat, átalakításokat is meg kell határozni.

6. Tervezési, eljárási segédlet tervtartalmi vázlata 6/6

6. A fennmaradási engedélyezési terveket elkészítő szakemberek jogosultságának meghatározása

A jogosultság *1. és 2. pont* alatti típusesetek és mennyiségi kategóriák szerinti meghatározása figyelemmel a *4.pontbeli* tervtartalmi követelményekre is (adatlap vagy tervdokumentáció).

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

<http://www.vizkutfurok.hu>

